

קידום נוער תוכנית היל"ה השכלת יסוד ולימודי השלמה

חוברת למורה ולתלמיד במקצוע

” עברית כשפה שנייה לערבים ”

תוכנית לימודים למסלול 10 שנות לימוד

יחידת לימוד עונות השנה ומזג אוויר

כותבת התוכנית: טל נורמן

2015

תוכן עניינים

3	סילבוס
9	תוכנית הלימודים ומטרותיה
10	דרכי ההוראה והלמידה
15	יחידת לימוד שנייה : עונות השנה ומזג האוויר

סילבוס

תוכנית לימוד עברית לערבים 60 שעות (10 שנות לימוד)

נושאים דקדוקיים		אוצר מילים	שם היחידה
תחביר	פועל		
■ נטיית מילות יחס : לי, של. ■ משפטי שייכות : יש / אין + ל'. ■ מספרים מונים בזכר ובנקבה : 0-100 ■ שמות תואר : התאמה בין שם עצם לשם תואר במין, ביידוע ובמספר. ■ התאמת יידוע שם התואר לצירוף שם עצם ומילות היחס המיוצגות ל'ב (בבית הישן). ■ צירופי סמיכות + יידוע ותיאור. ■ מילות שאלה : כמה? בן כמה? בת כמה? ■ שימוש בשם פועל אחרי פועל נוטה (אוהב, רוצה, יודע, לומד + שם פועל).	<u>בניין פיעל שלמים</u> שם פועל, שם פעולה, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: לבקר, לסדר, לחבק, לבשל, לטייל, לדבר, ללמד, לטפל, לנגן, לשלם, לנשק, לשחק. <u>בניין פעל גזרת ע"ו</u> שם פועל, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: לגור, לקום, לרוץ, לטוס, לעוף, לצום, לזוז, לבוא, לנוח, לשיר, לשים, לריב.	<u>המשפחה שלי</u> שמות עצם: משפחה, אבא/אב, אימא/אם, סבא/סב, סבתא, דוד, דודה, בן, בת, אח, אחות, נכד, נכדה, ניין, נינה, אחיין, אחיינית, בן דוד, בת דוד, בעל, אישה, חתן, כלה, גיס, גיסה. שמות תואר: גדול, קטן, צעיר, זקן, נשוי, רווק. <u>בית</u> שמות עצם: גינה, חדר, חדר שינה, חדר ילדים, אמבטיה, מקלחת, שירותים, מטבח, סלון, פינת אוכל, מרפסת, קומה. <u>רהיטים:</u> מיטה, ספה, כיסא, שולחן, שולחן אוכל, שולחן עבודה, שולחן קפה, ארון, ארון מטבח, ארון ספרים, שטיח, עציץ. <u>מכשירי חשמל:</u> רדיו, טלפון, טלוויזיה, תנור, מקרר, מחשב, מכונת כביסה, מזגן, קומקום, מנורה. שמות תואר: ישן, חדש, טוב, רע.	יחידה ראשונה: בית ומשפחה 10 שעות מסלול 8 שנות לימוד מסלול 10 שנות לימוד

■ משפטים שמנייים עבר הווה עתיד (יש/אין, הפועל להיות) ■ מילות שאלה : איזה? איזו? אילו? מתי? באיזו שעה? מה השעה? ■ צורות הזוגי למילים של זמן : שעתיים, יומיים, שבועיים, חודשיים, שנתיים. ■ מילות זמן : כש, כאשר, בזמן ש, אחרי ש, לפני ש, אחרי ה, לפני ה, במשך ה, בזמן ה, לפני כן, אחרי כן, באותו זמן. ■ פסוקיות לוואי לתיאור שם עצם. דוגמה : הילד שלובש חולצה אדומה. ■ פסוקיות מושא אחרי פועל. דוגמה : אני יודע שהשיעור בשמונה. ■ פסוקית נושא. דוגמאות : מזל ש... כיף ש... טוב ש... חבל ש...	<u>בניין פעל גזרת ל"י/ה</u> שם פועל, שם פעולה, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: לשחות, לקנות, לבנות, לשתות, לראות, לרצות, לבכות, לעלות, לענות, לעשות, לחלות, להיות. <u>בניין פעל שלמים</u> הווה, עבר, שם פועל. שם פועל: לסגור, ללבוש, לשאול, לנעול (נעל), לחלום, לחבוש (כובע), לעמוד, לעצור, לומר, לשכוח, לשמוע, לנסוע. <u>בניין פעל שלמים</u> עתיד (אפעול). שם פועל: לסגור, לכתוב, לגמור, לחלום, לחבוש (כובע), לעמוד, לעצור. <u>בניין פעל שלמים</u> עתיד (אפעל). שם פועל: לפתוח, לשכוח, לשמוע, לקרוא, לשאול, לנעול (נעל), ללבוש, ללמוד.	<u>עונות השנה ומזג האוויר :</u> שמות עצם : קיץ, סתיו, חורף, אביב, מזג אוויר, ענן, גשם, שלג, ברד, ברק, רעם, קור, חום, שרב, עונה, עונות השנה, שמש, רוח, סערה, סופה, תחזית, טמפרטורה, מעלות. שמות תואר : חם קר, נעים, נמוך, גבוה, חזק, ארוך, קצר. פעלים : לרדת. <u>בגדים ואביזרים לחורף ולקיץ :</u> שמות עצם : בגדים, מכנסיים, חולצה, סוודר, מעיל, שמלה, נעליים, מגפיים, כובע צמר, צעיף, גרביים, כפפות, מטרחה, גופייה, חצאית, סנדלים, כפכפים, כובע שמש, בגד ים, משקפי שמש, מגבת חוף, שמשויה. שמות תואר - צבעים : שחור, אפור, לבן, חום, ורוד, אדום, כתום, צהוב, ירוק, כחול, סגול. <u>שעון :</u> שמות עצם : שעון, שעה, דקה, שנייה, רבע, חצי, בוקר, צהריים, אחרי צהריים, ערב, לילה. <u>תאריך :</u> שמות עצם : תאריך, שבוע, שנה, חודש, יום, ימי השבוע, שמות החודשים (הלועזיים).	יחידה שנייה : עונות השנה ומזג האוויר 10 שעות מסלול 10 שנות לימוד

■ נטיית מילות היחס : את, עם, ב, מ. ■ מילות סיבה ותוצאה : כי, מפני ש, בגלל, לכן. ■ הפועל כואב + מילת היחס ל... ■ מספרים סודרים 10-1 בזכר ובנקבה ■ צירופים לא סתמיים עם שם פועל : אסור/מותר/כדאי + ל + שם פועל אתם יכולים + שם פועל את צריכה + שם פועל	<u>בניין הפעיל שלמים</u> שם פועל, שם פעולה, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: להרגיש, להסביר, להפסיק, להתחיל, להשמין, להזמין, להבריא, להשפיע, להמתין, להחליט. <u>בניין הפעיל גזרת פ"נ</u> שם פועל שם פעולה, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: להגיע להכיר להגיד <u>בניין הפעיל גזרת ע"ו</u> שם פועל שם פעולה, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: להביא להזיז להבין להכין	<u>איברי גוף האדם:</u> שמות עצם: גוף, איבר, ראש, אף, פה, צוואר, גרון, גב, חזה, לב, עור, שיער, שפם, זקן, פנים, עין, שיניים, לשון, אוזן, כתף, מרפק, יד, כף יד, אצבע, ציפורן, בטן, ריאות, רגל, ברך, כף רגל, עקב, שיערה. <u>בעלי חיים ואיברי הגוף אצל חיות:</u> כלב, חתול, עכבר, סוס, חמור, אריה, קוף, פיל, ג'ירפה, נמלה, דבורה, פרה, כבשה, זברה, תרנגולת. <u>אצל הרופא:</u> שמות עצם: חולה, כאב, חום, מד חום, וירוס, חיידק, רופא, אח, אמבולנס, בית חולים, מיון, תור, מרשם, בית מרקחת, רוקח, מחלה, שפעת, דלקת גרון, דלקת ריאות, נזלת, מרפאה, קופת חולים, בדיקה, בדיקת דם, תרופה, אנטיביוטיקה. שמות תואר: טוב, רע, חולה, בריא, שמן, רזה, חלש. פעלים: להרגיש, לקבוע (תור), לחכות, להמתין, לבדוק, לנוח, לשכב, להבריא, לכאוב.	יחידה שלישית: נפש בריאה בגוף בריא 10 שעות מסלול 8 שנות לימוד

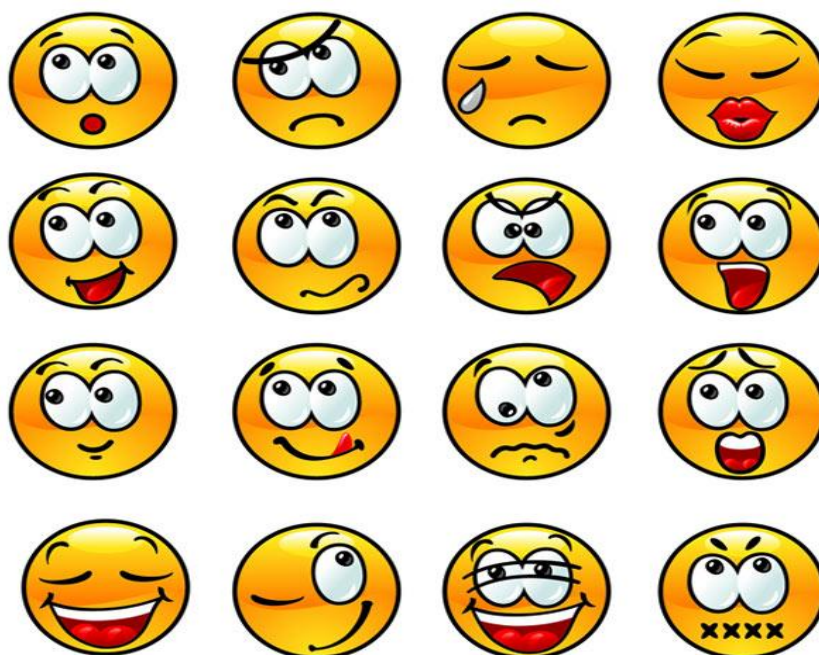
■ מילות מטרה : כדי, בשביל, לשם כך, כדי ש. ■ נטיית מילות היחס : בגלל, בשביל, אצל, עצם נושאים שאינם מצויים בחוברת ויש ללמדם בכיתה במידת הצורך, ועל פי ההספק: ■ תואר הפועל : מהר לאט טוב חזק חלש מצוין יפה ב+שם עצם : במהירות באיטיות בשקט ברעש בקול ■ משפטי חיווי : פועל + ש... + משפט בעתיד : רוצה ש... מבקש ש... מאחל ש... חולם ש... מתפלל ש... מקווה ש...	<u>בניין התפעל שלמים</u> עבר, הווה, עתיד, שם פועל, שם פעולה. שם פועל: להתכתב, להתחבר, להתנתק, להתקשר, להתרגל, להתפתח, להתקדם, להתפלל, להתלבש, להתרגש. <u>בבניין התפעל</u> <u>פ' הפועל ש, ס, צ, ז</u> שם פועל: להשתמש, להשתפר, להסתכל, להצטלם, להצטרף, להזדקן.	<u>אינטרנט:</u> שמות עצם לועזיים: אינטרנט, אימייל, צ'אט, פוסט, בלוג, לייק, סלפי, גוגל, יוטיוב, סקייפ, וןאטסאפ, פייסבוק, טוויטר, ויקיפדיה. שמות עצם בעברית: אמצעי תקשורת, אתר, דואר אלקטרוני, דפדפן, עמוד אינטרנט, דף הבית, חשבון, שם משתמש, כתובת אינטרנט, רשת האינטרנט, רשת חברתית, סיסמה. פעלים: להתכתב, להתחבר, להתנתק, להעלות, לגלוש, לשלוח, לקבל, לשלם, לחפש, לשתף, לתרגם. <u>טכנולוגיה ומחשבים:</u> שמות עצם לועזיים: סמארטפון, אנדרואיד, אייפון, טאבלט, דיסק, דיסק-און-קי, וירוס, חברת סטרטאפ, היי-טק, בלוטוס, טכנולוגיה, אפליקציה. שמות עצם: מחשב, מסך, מסך מגע, עכבר, מטען, חיבור USB, קובץ, רמקול, מדפסת, מקלדת, סוללה, תוכנה, הודעת טקסט, אוזניות. פעלים: לחבר, לנתק, להדליק, לכבות, להטעין, להדפיס, להתקשר, לשמור, למחוק, להוריד, להתקין, לצלם, לפתח. שמות תואר: מהיר, איטי, מעניין, משעמם, אלחוטי, נייד.	יחידה רביעית: אינטרנט טכנולוגיה ומחשבים 10 שעות מסלול 9 שנות לימוד

יחידה חמישית: עבודה מסלול 10 שנות לימוד	<u>חיפוש עבודה:</u> שמות עצם: ניסיון, לימודים, מקצוע, קורות חיים, פרטים אישיים, מכתב המלצה, ממליץ, תפקיד, ראיון עבודה, מקום עבודה, מועמד, עובד, מעביד, שכר, טופס 101, תלוש משכורת, השכלה, תעודה, מודעת דרושים, הצעת עבודה, עבודה, משרה, משמרת, משכורת. שמות תואר: זמני, קבוע, מלא, חלקי, מקצועי, אחראי, חרוץ, עצלן. פעלים: לפטור, להתפטר, להעסיק, לראיין, להתראיין, להתקבל, להמליץ, להציע, לצרף, למלא. <u>אנשי מקצוע + מקצועות:</u> הוראה-מורה, רפואה-רופא, רוקחות-רוקח, משפטים-עורך דין, מלצרות-מלצר, מכירות-מוכר, סיעוד-אח, חשבונאות-רואה חשבון, טכנאות רכב-מוסכניק, אדריכלות-אדריכל, פקידות-פקיד, הנדסה-מהנדס, ניהול-מנהל, חשמלאות-חשמלאי, עיתונאות-עיתונאי, טבחות-טבח, גננות-גנן, נגרות-נגר, ספרות-ספר, צילום-צלם, ציור-צייר, שירה-זמר, נגינה-נגן. <u>טופס 101:</u> טופס, תיק ניכויים, מספר זהות, תאריך עליה, תאריך לידה, ישוב, מיקוד, מין, מצב משפחתי, גרוש, אלמן, פרוד, תושב ישראל, הכנסה, משכורת חודש, משכורת נוספת, משכורת חלקית, שכר עבודה יומי, קצבה, מלגה, נקודות זיכוי, תיאום מס. <u>תלוש משכורת:</u> שמות עצם:	<u>בניין נפעל שלמים</u> שם פועל, שם פעולה, עבר, הווה, עתיד. שם פועל: להיכנס, להישאר, להימצא, להיזכר, להירגע, להיגמר, להישבר, להיסגר, להיפתח.	■ נטיית מילות היחס: על, אל, בלעדי ■ כינוי קניין חבור לשם עצם (חברי). ■ סמיכות מורכבת (ביתה של סבתא) ■ משפטי תנאי קיים (אם) ■ משפטי תנאי בטל (אילו) נושאים שאינם מצויים בחוברת ויש ללמדם בכיתה במידת הצורך ועל פי ההספק: • מילות ויתור: למרות, אף על פי ש...

		תלוש משכורת, שכר נטו, שכר ברוטו, ניכוי חובה, ניכוי רשות, ביטוח לאומי, דמי בריאות, מס הכנסה, שכר יסוד, תעריף לשעה, אחוז משרה, יום חופשה, יום מחלה, שעות נוספות, פנסיה, קופת גמל, קרן השתלמות.	

תחושות התלמיד לתחילת הלמידה

איך אני מרגיש?

תוכנית הלימודים ומטרותיה

- ❖ תוכנית הלימודים במקצוע 'עברית כשפה שנייה' עבור 10 שנות לימוד כוללת 60 שעות הוראה. התוכנית מתאימה לתלמידים בעלי מיומנויות בסיסיות בקריאה ובכתיבה בעברית, המכירים את אותיות הדפוס והכתב, ושולטים באוצר מילים בסיסי בעברית, ובנושאים דקדוקיים בסיסיים (ראו יחידה להקניית הקריאה והכתיבה בעברית).
- ❖ התוכנית בנויה ברמת קושי עולה, כך שכל יחידת לימוד נסמכת על ידע שנלמד ביחידות קודמות. יחידת הלימוד הראשונה נסמכת על ידע שנלמד ביחידה להקניית הקריאה והכתיבה. כל היחידות נסמכות על ידע הקיים אצל התלמידים כתוצאה מהדמיון של העברית לשפת אימם, הערבית.
- ❖ יעדה העיקרי של התוכנית הוא להקנות לתלמידים ידע שימושי בשפה העברית, כדי שיוכלו להיעזר בו בחיפוש עבודה, מקום העבודה, בהתנהלות בירוקרטית במוסדות שונים, ובסיטואציות יומיומיות בחיים.
- ❖ התוכנית שמה דגש מיוחד על פיתוח היכולת לתקשר בעברית בכתב ובעל פה.

מטרות

- הרחבת אוצר המילים בתחומים שונים.
- הכרת מערכת הפועל ונטייתם של פעלים שכיחים בבניינים: פעל, פיעל, התפעל, הפעיל, ונפעל (שם פועל, שם פעולה, עבר, הווה, עתיד).
- שימוש במבנים תחביריים ברמת הצירוף וברמת המשפט: מילות יחס ונטייתן, נטיית השייכות של שם העצם, צירופי סמיכות, צירופי שם עצם ושם תואר, ריבוי רגיל וחריג, צירופים סתמיים ולא-סתמיים עם שם פועל, מילות שאלה, מילות קישור ושעבוד, מילות סיבה ותוצאה, מילות מטרה, מילות ויתור, פסוקיות לוואי, פסוקיות מושא, ופסוקיות נושא.
- פיתוח יכולות שיח והבעה בעל פה סביב נושאים מרכזיים שנלמדו ביחידות השונות, תוך שימוש באוצר המילים ובנושאים הדקדוקיים שנלמדו.
- פיתוח יכולות הבעה בכתב: כתיבת הודעת טקסט, אימייל או מכתב, מילוי טפסים, כתיבת קורות חיים, וכדומה.
- הבנת סוגים שונים של טקסטים: כתבות בעיתון, מודעות, אימיילים, מכתבים רשמיים, טקסטים מידעיים שירים, וכדומה.
- שיפור מיומנות הקריאה והכתיבה, הכוונה להגייה נכונה ופיתוח המודעות הפונולוגית של התלמידים.

דרכי ההוראה והלמידה

קריאה

התלמידים ילמדו לקרוא ללא ניקוד, ולכן הכתיב המשמש אותם בלימוד הוא הכתיב חסר הניקוד, הכולל שימוש רב יותר באימות הקריאה (א,ה,ו,י) לציון חלק מהתנועות. כללי הכתיב חסר הניקוד מצויים באתר האקדמיה ללשון העברית, וניתן לגשת אליהם באמצעות הקישור הבא:

<http://hebrew-academy.org.il/topic/hahlatot/missingvocalizationspelling/>

הקריאה בעברית ללא ניקוד היא קשה עבור קוראים לא מיומנים, גם מכיוון שהם לא מזהים עדיין את הצורה הכתובה של חלק מהמילים ולא יודעים כיצד להגות אותן, וגם מכיוון שבעברית יש הרבה הומוגרפים (מילים שנכתבות זהה אבל נהגות שונה, לדוגמה: סֶפֶר – סָפֵר). לכן, יש להדגים בפני התלמידים בכל הזדמנות כיצד להיעזר בהקשר על מנת לקבל יותר מידע לגבי התנועות ואופן ההגייה של המילה.

דוגמאות:

- האיש עושה / האישה עושה
- אימא קונה חלה לשבת / אימא רוצה לשבת
- אני קונה ספר / אני פוגשת ספר
- הילד מדבר יפה / זה מדבר יפה

כתיבה

יש להקפיד שהתלמידים יכתבו בכתב יד בלבד לא אותיות דפוס. בכל תרגיל כתיבה יש לעבור בין התלמידים תוך כדי התרגול או בסופו, לוודא שהם כתבו את האותיות בצורה ברורה, ולתקן במידת הצורך. יש להדגיש טעויות כתיבה נפוצות על הלוח (שגיאות כתיב או כתיבה שגויה של אותיות) (ללא ציון שם התלמיד כמובן).

הקניית אוצר מילים

בכל יחידה מוגדר אוצר מילים מינימלי שהתלמידים חייבים לדעת, אולם, אין מניעה ללמד אוצר מילים נוסף הקשור לנושא היחידה, אם הוא מגיע מכיוונו של התלמידים. אין להעמיס מילים חדשות בשיעור אחד.

הנחת המוצא של התוכנית היא שקיים פער בין הידע של התלמידים בדיבור, בעיקר בתחום אוצר המילים, לבין הידע שלהם בכתב. לכן, אין בעיה ללמד להשתמש באוצר מילים רחב יותר בתרגול שיחה. הבחינה תהיה על אוצר המילים הבסיסי שנמצא ביחידות הלימוד השונות.

הקניית אוצר המילים החדשות (שמות העצם והפעלים) בכל יחידה צריכה להתבצע באמצעות מצגת עם תמונות, הממחישות את משמעותן של המילים החדשות. אוצר המילים בכל מצגת קשור לנושא אחד. ביחידות הראשונות קיימות מצגות מוכנות, שאותן צריך להוריד מהאתר של היל"ה. מצגות אלה ישמשו מודל לבניית מצגות חדשות.

השימוש במצגת בהקניית מילים חדשות

התמונות במצגות מסודרות על פי סדר רשימת המילים החדשות הנמצאת בחוברת לתלמיד. תחילה, יש להציג לתלמידים את התמונה ולומר את המילה בעברית.

אם מדובר בשם עצם מציגים את צורת היחיד ואת צורת הרבים, לדוגמה: 'זאת חולצה', 'אלה חולצות', ומציינים את המין הדקדוקי של שם העצם.

אם מדובר בפועל מציגים את התמונה ואומרים את שם הפועל או את הפועל בנטייה בהתאם לנושא הלימוד, לדוגמה: 'לרוץ'. לאחר הצגת המילה החדשה, שואלים את התלמידים מה משמעות המילה בערבית. אם הם אמרו את התרגום המדויק של שם העצם או של הפועל, מבקשים מהם לרשום את התרגום בערבית בטבלה שבחוברת. אם הם אמרו תרגום שגוי או לא מדויק מתקנים אותם ואומרים להם לרשום את תרגום המילה בחוברת.

לאחר מכן יש להשתמש בתמונה לשם פיתוח מיומנויות הבעה בעל פה באמצעות מדרש תמונה. ממשיכים לשאול שאלות נוספות לגבי התמונה: מי בתמונה? מה הוא עושה? אילו דברים יש לו? לתלמידים חלשים אפשר לתת אפשרויות בשאלה, לדוגמה:

איזו חולצה יש לו אדומה או צהובה? או לשאול שאלות כן/לא: אתה אוהב לאכול שוקולד? ולדרוש תשובה עם משפט שלם: כן. אני אוהב שוקולד. יש להקפיד שהתלמידים עונים משפטים שלמים ולא רק 'כן' או 'לא' או מילה אחת. לאחר מכן, במקום לשאול על הילד שבתמונה אפשר לשאול את התלמידים על עצמם או על תלמידים אחרים בכיתה את אותן השאלות. כמובן שכדאי מאוד לחזור בשאלות כמה פעמים על המילה החדשה שנלמדת, ועל אוצר מילים קודם שנלמד, אם הדבר אפשרי.

שירים וסרטונים

בחלק מהשיעורים מופיעים קישורים לשירים ולסרטונים באתר <http://youtube.co.il>. קישור לשירים ולסרטונים יופיע גם בחוברת באמצעות קוד QR לשימוש באמצעות הטלפון הנייד.

תרגילי דקדוק

בסילבוס מפורטים כל הנושאים הדקדוקיים שיש ללמד בכל יחידה. בשלוש היחידות הראשונות מוצגים סוגים שונים של תרגילי דקדוק עבור הנושאים הדקדוקיים הנלמדים באותן היחידות. ניתן ליצור לפי הצורך תרגולים נוספים לפי סדר התרגילים הקיימים. בנוסף, ביחידות הרביעית והחמישית מוצגים הנושאים הדקדוקיים ללא תרגול. ביחידות אלה יש ליצור תרגילים לפי סוגי התרגילים ביחידות הקודמות.

טקסטים

בסוף כל יחידה מובאים טקסטים מסכמים, הקשורים לנושא היחידה וכוללים נושאים דקדוקיים שנלמדו ביחידה. לכל טקסט שתי גרסאות. הגרסה הראשונה (1) היא ברמה נמוכה, והגרסה השנייה (2) היא ברמה גבוהה. עבור כל טקסט שבוחרים ללמד יש ליצור רמת שאלות הבנה ושאלות דקדוקיות המתייחסות למבנים דקדוקיים שנלמדו בכיתה ומופיעים בטקסט. דוגמה לסוגי שאלות נמצאת בטקסט הראשון שביחידה הראשונה: 'המשפחה הגדולה בעולם'.

תרגול נוסף

אתר Quizlet קישור לאתר: <http://quizlet.com/>

בנוסף לתרגילים שבחוברת, ניתן ליצור באתר Quizlet תרגולים לאוצר מילים (למשל: התאמת תמונה למילה, או התאמת מילים מנוגדות או מילים נרדפות) ולנושאים דקדוקיים פשוטים (למשל: זכר-נקבה, יחיד-רבים, ריבוי חריג) על מנת ליצור תרגולים חדשים.

יש לפתוח חשבון אישי חינמי באתר, ולהזין את רשימת המילים עבור כל תרגול. האתר יוצר באופן אוטומטי שישה סוגי תרגולים עם המילים שברשימה. ניתן ליצור אינסוף תרגולים באמצעות כלי זה.

התרגול באתר מאפשר לתלמידים ליצור היכרות עם המקלדת בעברית, ולתרגל גם בטלפון הנייד שלהם את החומר הנלמד בכיתה. עבור יחידת הלימוד הראשונה קיימים מספר תרגולים לדוגמה באתר. הקישור לתרגולים אלה מופיע במדריך למורה בסוף ההסבר על התרגיל. קישור לחלק מאפשרויות התרגול יופיע גם ביחבורת לתלמיד' באמצעות קוד QR, שאותו התלמידים יכולים לסרוק באמצעות הטלפון הנייד שלהם ולתרגל ללא צורך במחשבים. לשם כך יש להוריד אפליקציה שקוראת את הקוד. במכשירי אנדרואיד מומלץ להוריד אפליקציה בשם: QR droid private. במכשירי אייפון מומלץ להוריד אפליקציה בשם: I-nigma. שימו לב שמגוון התרגולים באתר מתאים לשימוש במחשב, אולם רק חלק מהתרגילים מתאים גם לשימוש באפליקציה או באתר באמצעות הטלפון הנייד. על מנת לאפשר תרגול מלא באמצעות הטלפון הנייד, מומלץ להתקין את האפליקציה של Quizlet בטלפון הנייד.

גם באתר וגם באפליקציה ניתן למצוא את התרגולים בחיפוש לפי: hila_ivrit, מספר היחידה, ושם התרגיל כפי שהוא מופיע בחוברת (לדוגמה: יחידה 1 – רהיטים ומכשירי חשמל). עבור כל תרגיל מצויים באתר שישה סוגי תרגולים:

- (1) כרטיסיות עם מילים ותמונות או עם מילים ותרגומן לערבית (flashcards).
- (2) כתיבת מילה בעברית לתמונה או למילה בערבית או כתיבת שאלה לתשובה (learn).
- (3) תרגול דומה לתרגול 2 ששם דגש על איות נכון (speller).
- (4) מבחן (test).
- (5) משחק קריאת מילים והתאמתן לתמונה על פי המשמעות (scatter).
- (6) תחרות כתיבת מילים בעברית למילה או לתמונה שנעה על המסך משמאל לימין לפני שהן נעלמות (space race).

הפעלות נוספות לתרגול אוצר מילים

בלי קשר לנושא היחידה או לאוצר המילים הנלמד, רצוי לעשות הפסקות קצרות מהחוברת ולתרגל באופן משחקי אוצר מילים בעברית. להלן דוגמאות למשחקי מילים:

- **מודעות פונולוגית: שליפת מילים לפי צליל** – מבקשים מהתלמידים לומר מילים שמתחילות בצלילים שונים או שכוללות צלילים שונים, לדוגמה: מילים שמתחילות בצליל מ' (מחשב, מזגן) לעומת מילים שמתחילות בצליל נ' (מסעדה, מכתב) או מילים שמתחילות בצליל מ' (מלך). תרגילים מסוג זה עוזרים לתלמידים לזכור איזו תנועה יש אחרי האות מ' במילים שונות וכך בבואם לקרוא את אותן מילים, הם יקראו אותן עם התנועות הנכונות (מכתב אבל מחשב). אפשר לעשות פעילות זו עם כל צליל.
- **מודעות פונולוגית: מילים מתחרזות** – מבקשים מהתלמידים לומר זוגות של מילים מתחרזות (ילדה – גלידה), או לחילופין נותנים להם רשימה של מילים והם צריכים לחלק את המילים לזוגות או לשלוש לפי החריזה שלהן. המילים צריכות לחרוז ברמה הצלילית אבל הן לא בהכרח צריכות להיכתב עם אותן האותיות. מילים מתחרזות יכולות להיות לדוגמה: סרט – אומרת.
- **כתיב נכון: שליפת מילים לפי אות** – מבקשים מהתלמידים לומר מילים שמתחילות באות ט' ומילים שמתחילות באות ת' או באותיות א' ו' ע'. מילים עם האותיות: ח' כ', ק' כ', ס' צ', ש' ס, ב' פ'.
- **כתיב נכון: הכתבה משמיעה בוואטסאפ** – שולחים לכל תלמיד הקלטה בוואטסאפ של מילה. התלמיד צריך לשמוע את המילה ולשלוח למורה את המילה הכתובה.
- **שליפת מילים לפי קטגוריה סמנטית** – מבקשים מהתלמידים לומר מילים מקטגוריה סמנטית מסוימת: פירות, ירקות, אוכל, כלי תחבורה, רהיטים, מכשירי חשמל, משפחה וכדומה. ניתן ליצור קבוצת וואטסאפ כיתתית וקבוע בכל שבוע קטגוריה סמנטית. התלמידים צריכים באותו השבוע להעלות לקבוצת הוואטסאפ מילים הקשורות לקטגוריה זו. הם יכולים לכתוב את המילים או להעלות הקלטה של המילה הדבורה.
- **שליפת מילים לפי קשרים סמנטיים בין מילים** – רושמים על הלוח מילים ומבקשים מהתלמידים לומר מילים מנוגדות במשמעות (הפכים) או מילים עם משמעות דומה או זהה (מילים נרדפות).

יחידת לימוד שנייה

עונות השנה

תרגיל 1

מילים חדשות: עונות השנה ומזג אוויר

- מצגת – עונות השנה ומזג אוויר.

הקניית אוצר מילים חדש באמצעות המצגת: 'עונות השנה ומזג האוויר' (ראו הסבר על 'השימוש במצגת בהקניית מילים חדשות' בחלק: 'דרכי ההוראה והלמידה'). קוראים בקול את המילים לפי הסדר בטבלה ומתרגמים, תוך הצגת התמונות הממחישות את משמעות המילים. התלמידים כותבים תרגום בערבית בטבלה. מדגישים שהמילים בטור הימני הם בזכר והמילים בטור השמאלי הן בנקבה. לאחר מכן התלמידים קוראים בקול את רשימת המילים, ואומרים את צורת הרבים של כל מילה (במידה וקיימת צורת ריבוי). יש לפתח שיחה על התמונות תוך כדי הקניית אוצר המילים.

תרגיל 1

מילים חדשות: עונות השנה ומזג אוויר

כותבים ליד כל מילה תרגום בערבית

זכר	תרגום	נקבה	תרגום
קיץ		עונה	
סתיו		עונות השנה	
חורף		שמש	
אביב		רוח	
מזג אוויר		סערה	
ענן		סופה	
גשם		תחזית	
שלג		טמפרטורה	
ברד		מעלות	

			ברק
			רעם
			קור
			חום
			שרב

תרגיל 2

שם תואר

א. קוראים בקול את צורת היחיד של שמות התואר ומתרגמים לערבית. קוראים בקול את נטיית שם התואר ארוך, ומדגישים את השוני בין צורות הנטייה ביחידה, רבים ורבות, לבין צורת היחיד זכר (תנועת u ו – כ' דגושה). התלמידים כותבים את התרגום בערבית, ואת נטיית שמות התואר בטבלה. לאחר מכן, התלמידים קוראים בקול את הנטייה של כל שמות התואר בטבלה.

ב. התלמידים כותבים שם תואר מהטבלה בצורה המתאימה לשם העצם, וקוראים בקול את המשפטים.

תרגיל 2 **שם תואר**

א. כותבים את נטיית שם התואר ואת התרגום בערבית

תרגום	יחיד	יחידה	רבים	רבות
	חם	חמה	חמים	חמות
	קר			
	נעים			
	נמוך			
	גבוה			
	חזק			
	ארוך	ארוכה	ארוכים	ארוכות
	קצר			

ב. כותבים שם תואר מהטבלה, בצורה המתאימה לשם העצם

דוגמה: היום יש שמש ואין עננים. הטמפרטורות גבוהות.

1. עכשיו יש שלג ורוח. הטמפרטורה בחוץ _____ מאוד.
2. היום יש סערה. יורדים גשמים _____ ויש רוח _____.
3. יש היום עשרים ושתיים מעלות ושמש. זה יום _____.
4. בקיץ יש שמש עד 20:00. יש הרבה שעות יום, והימים _____.
5. באביב יש ימים _____ לא _____ ולא _____.
6. הקיץ הוא עונה _____ והחורף הוא עונה _____.
7. בחורף יש שמש עד 17:00. יש קצת שעות יום, והימים _____.
8. בסתיו יש גם ימי שרב _____ וגם ימי גשם _____.

תרגיל 3

משפטים שמניים בעבר, בהווה ובעתיד

- א. קוראים את המשפטים השמניים שבטבלה, ומסבירים שבעברית לא קיים הפועל להיות בזמן הווה. במקום פועל משתמשים במשפטים בלי פועל או במשפטים עם המילים: יש/אין.
- ב. התלמידים קוראים בקול את תחזית מזג האוויר ליום חורף, בעבר, הווה, ועתיד.
- ג. התלמידים קוראים בקול את תחזית מזג האוויר ליום קיץ בזמן הווה.
- ד. התלמידים כותבים את תחזית מזג האוויר ליום קיץ בזמן עבר, ואחר כך קוראים בקול.
- ה. התלמידים כותבים את תחזית מזג האוויר ליום קיץ בזמן עתיד, ואחר כך קוראים בקול.

תרגול נוסף

נכנסים לאחד מאתרי החדשות של ערוצי הטלוויזיה, וקוראים / צופים בתחזית מזג האוויר:

- קישור לתחזית מזג האוויר של ערוץ 2: <http://www.mako.co.il/news-weather>

באתר של ערוץ 2 יש גלריה של תמונות מזג אוויר. אפשר להציג את התמונות לתלמידים ולדבר על מזג האוויר שבתמונות תוך כדי שימוש באוצר המילים של היחידה.

- קישור לתחזית מזג האוויר של ערוץ 10: <http://weather.nana10.co.il>

לאחר מכן, מבקשים מהתלמידים לכתוב במחברת מה מזג האוויר היום (בזמן הווה), מה היה מזג האוויר אתמול (בזמן עבר), ומה יהיה מזג האוויר מחר (בזמן עתיד), על פי התחזית שהם ראו.

תרגיל 3

משפטים שמניים בעבר, בהווה ובעתיד

א. קוראים את המשפטים בטבלה

	יחיד	יחידה	רבים / רבות
עבר	היה גשם לא היה גשם הגשם היה חזק	הייתה שמש לא הייתה שמש השמש הייתה חזקה	היו עננים לא היו רוחות הרוחות היו חזקות
הווה	יש גשם אין גשם הגשם חזק	יש שמש אין שמש השמש חזקה	יש עננים אין עננים הרוחות חזקות
עתיד	יהיה גשם לא יהיה גשם הגשם יהיה חזק	תהיה שמש לא תהיה שמש השמש תהיה חזקה	יהיו עננים לא יהיו רוחות הרוחות יהיו חזקות

ב. קוראים את תחזית מזג האוויר ליום חורף

תחזית מזג האוויר ליום חורף

היום יש בחוץ סופה. הטמפרטורות נמוכות, יש שלג, יש הרבה עננים בשמיים, ואין שמש. מזג האוויר קר מאוד.

אתמול הייתה בחוץ סופה. הטמפרטורות היו נמוכות, היה שלג, היו הרבה עננים בשמיים, ולא הייתה שמש. מזג האוויר היה קר מאוד.

מחר תהיה בחוץ סופה, הטמפרטורות יהיו נמוכות, יהיה שלג, יהיו הרבה עננים בשמיים, ולא תהיה שמש. מזג האוויר יהיה קר מאוד.

ג. קוראים את תחזית מזג האוויר ליום קיץ בזמן הווה

תחזית מזג האוויר ליום קיץ

היום יש שרב. יש שמש חזקה, אין רוח נעימה מהים. הטמפרטורות גבוהות. יש ארבעים מעלות גם בהרים וגם ליד הים. מזג האוויר חם מאוד.

ד. כותבים את תחזית מזג האוויר ליום קיץ בזמן עבר

תחזית מזג האוויר ליום קיץ

לפני שבוע _____ שרב. _____ שמש חזקה, _____ רוח נעימה מהים. הטמפרטורות _____ גבוהות. _____ ארבעים מעלות גם בהרים וגם ליד הים. מזג האוויר _____ חם מאוד.

ה. כותבים את תחזית מזג האוויר ליום קיץ בזמן עתיד

תחזית מזג האוויר ליום קיץ

בעוד יומיים _____ שרב. _____ שמש חזקה, _____ רוח
נעימה מהים. הטמפרטורות _____ גבוהות. _____ ארבעים
מעלות גם בהרים וגם ליד הים. מזג האוויר _____ חם מאוד.

תרגיל 4

טקסטים: תחזית מזג האוויר בישראל

קוראים את תחזיות מזג האוויר מתאריך ה - 25.8.2015 ומתאריך ה - 19.2.2015.
לאחר קריאת התחזית שואלים את התלמידים מה היו הטמפרטורות במקומות
שונים בארץ, והם צריכים לענות לפי הטבלאות בכל אחת מהתחזיות. תלמידים
מתקדמים יכולים לקרוא את הכתבה המקורית. בחוברת לתלמיד יש הפנייה לכתבה
המקורית באמצעות קוד QR.

גשם בחודש החם ביותר בשנה (25.8.2015)

- קישור לכתבה המקורית: <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4694164,00.html>

לילה לבן: שלג בהרים מהצפון עד ירושלים (19.2.2015)

- קישור לכתבה המקורית: <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4628850,00.html>

תרגיל 4 - טקסטים: תחזית מזג האוויר בישראל

קוראים את תחזית מזג האוויר

גשם בחודש החם ביותר בשנה

מעובד על פי הכתבה: 'גשם בחודש החם ביותר: טפטוף בכפר סבא', ynet, 25.08.2015

חודש אוגוסט הוא החודש החם ביותר בשנה, אבל היום מזג האוויר יהיה נעים, ואפילו יהיה קצת גשם. היום בבוקר יהיה גשם בצפון הארץ וגם במרכז. גם בהמשך היום מזג האוויר לא יהיה חם מאוד. יהיו קצת עננים בשמיים והטמפרטורות יהיו נמוכות מהרגיל לעונה. בים התיכון תהיה רוח חזקה, והגלים בים יהיו גבוהים. טמפרטורת המים תהיה עשרים ושמונה מעלות.

הטמפרטורות היום

המקום	הטמפרטורות ביום	הטמפרטורות בלילה
קריית שמונה	33	21
צפת	27	19
טבריה	36	25
נצרת	29	22
חיפה	31	26
תל אביב	31	25
ירושלים	27	19
ים המלח	37	30
באר שבע	33	22
אילת	38	29

לילה לבן: שלג בהרים מהצפון עד ירושלים (19.2.2015)

מעובד על פי הכתבה: 'לילה לבן: שיא הסערה הביא איתו שלג בהרים מהצפון עד ירושלים', ynet,

20.02.2015

היום בלילה תהיה סערת שלגים בהרי הצפון ובירושלים, ויהיה לילה קר בכל הארץ. מהצפון ועד הדרום יהיו טמפרטורות נמוכות, סופות רעמים וברקים, גשם, ושלג במקומות הגבוהים. הים התיכון יהיה סוער. הסערה תהיה כאן עד יום שישי בצהריים. ביום שבת בבוקר עדיין יהיו גשמים ברוב אזורי הארץ. בשבת בצהריים יהיה קצת יותר חם ולא יהיה גשם.

הטמפרטורות היום

המקום	הטמפרטורות ביום	הטמפרטורות בלילה
קריית שמונה	7	-1
צפת	3	-2
טבריה	11	3
נצרת	8	0
חיפה	10	4
תל אביב	10	5
ירושלים	3	-1
ים המלח	15	10
באר שבע	10	3
אילת	15	9

תרגיל 5

שיר: רעמים וברקים

- קישור לשיר ב – YouTube :

<https://www.youtube.com/watch?v=QGDCdkr4Pe0>

מטרת התרגיל היא שיפור מיומנות ההבנה של שפה דבורה. מאזינים לשיר בפעם הראשונה ללא הטקסט הכתוב. שואלים את התלמידים אילו מילים הם שמעו בשיר, וכותבים את המילים שהם זיהו משמיעה על הלוח. לאחר מכן קוראים עם התלמידים את המילים החסרות בטקסט של השיר שבחברת: רעם, רעמים, ברקים, קר, חזק, גשומים, ומוודאים שהם מכירים את כל המילים ויודעים את משמעותן. משמיעים לתלמידים את השיר פעם נוספת או פעמיים לפי הצורך, והם צריכים לכתוב את המילים החסרות במקום המתאים בשיר, תוך כדי האזנה. בחוברת לתלמיד יש הפנייה לשיר באמצעות קוד QR.

שיר: רעמים וברקים

שומעים את השיר וכותבים את המילים החסרות:

רעם, רעמים, ברקים, קר, חזק, גשומים

ברקים ורעמים

מילים: יהונתן גפן   לחן: דיויד ברוזה

רעמים וברקים בליל חורף _____

לא נשמעים תמיד אותו הדבר

ברקים ו _____

רעמים ו _____

לפעמים קרובים ולפעמים רחוקים

רעמים וברקים בלילות ה _____

את הברק רואים אבל את הרעם שומעים

יש רעמים שמאוד מפחידים

ויש כאלה שרק קצת

יש רעם חלש ו _____ בינוני

ורעם חזק _____ שלא נעים לשמוע

בעיקר אם אתה לבד

לעתים רחוקות אתה פוגש רעם נחמד

בניין פעל גזרת ל"י/ה: עבר, הווה, עתיד, שם פועל, שם פעולה

- מצגת: בניין פעל גזרת ל"י/ה (יש להכין מצגת בדומה למצגת שביחידה הראשונה, תרגיל 12).

א. מלמדים את משמעותם של שמות הפועל שבטבלה באמצעות מצגת: מציגים תמונה הממחישה את המשמעות, קוראים בקול את שם הפועל שבטבלה, ומתרגמים. התלמידים כותבים תרגום בערבית בטבלה. להסבר על השימוש במצגת בהקניית מילים חדשות ראו: דרכי ההוראה והלמידה.

ב. קוראים את נטיית שם הפועל 'לשחות' בכל הזמנים: עבר, הווה, עתיד, שם פעולה. מדגישים שזאת הנטייה הרגילה של קבוצת הפעלים הנוכחית. מדגישים את מאפייני הנטייה: בזמן הווה יש ו' עם תנועת ו אחרי פ' הפועל. ל' הפועל היא ה' או י' או לא כותבים אותה בכלל. בשם הפועל יש בסוף שתי י' וסופית ה'. להסבר על תרגול נוסף של נטיית הפועל בעל פה ראו: יחידה ראשונה, תרגיל 12.

ג. קוראים את נטיית שם הפועל 'לעלות'. בפועל זה האות הראשונה של השורש היא אות גרונית (ע), ולכן התנועות בשם הפועל, בשם הפעולה, ובנטיית העתיד משתנות. קוראים את הנטייה ומדגישים את השינוי בתנועות. אפשר לומר באופן כללי שלפני ואחרי אותיות גרוניות כמו ע' או ח' יש בדרך כלל שינוי של התנועה הרגילה לתנועת a (כותבת אבל נוסעת או שומעת). מתרגלים את נטייה בעל פה עם פעלים נוספים מהטבלה, לדוגמה: לעשות.

ד. קוראים את נטיית שם הפועל 'להיות'. פועל זה הוא יוצא דופן, ולא קיימת עבורו נטייה בזמן הווה. לכן, בעברית יש משפטים בלי פועל בזמן הווה הנקראים משפטים שמניים. בזמן עבר ובזמן עתיד קיימת נטייה, ולכן אין משפטים בלי פועל בעבר ובעתיד. התלמידים קוראים בקול פעם נוספת את הנטייה. ה. התלמידים כותבים בטבלה את נטיית הפועל לפי: הגוף, הזמן ושם הפועל, ומתרגמים לערבית. לאחר מכן בודקים את התרגיל ביחד.

תרגיל 6

בניין פעל גזרת ל"י/ה: עבר, הווה, עתיד, שם פועל, שם פעולה

א. כותבים תרגום בערבית לשם הפועל

לשחות	לקנות	לבנות	לשתות	לראות	לרצות
לבכות	לעלות	לענות	לעשות	לחלות	להיות

ב. קוראים את נטיית שם הפועל 'לשחות'

הגופים	עבר	הווה	עתיד	שם פעולה
אני	שחיתי	שוחה / שוחה	אשחה	שחייה
אתה	שחית	שוחה	תשחה	
את	שחית	שוחה	תשחי	
הוא	שחה	שוחה	ישחה	
היא	שחתה	שוחה	תשחה	
אנחנו	שחינו	שוחים / שוחות	נשחה	
אתם	שחיתם	שוחים	תשחו	
אתן	שחיתן	שוחות		
הם	שחו	שוחים	ישחו	
הן		שוחות		

ג. קוראים את נטיית שם הפועל 'לעלות'

הגופים	עבר	הווה	עתיד	שם פעולה
אני	עליתי	עולה / עולה	אעלה	עלייה
אתה	עלית	עולה	תעלה	
את	עלית	עולה	תעלי	
הוא	עלה	עולה	יעלה	
היא	עלתה	עולה	תעלה	
אנחנו	עלינו	עולים / עולות	נעלה	
אתם	עליתם	עולים	תעלו	
אתן	עליתן	עולות		
הם	עלו	עולים	יעלו	
הן		עולות		

ד. קוראים את נטיית שם הפועל 'להיות'

הגופים	עבר	עתיד	שם פועל
אני	הייתי	אהיה	להיות
אתה	היית	תהיה	
את	היית	תהיי	
הוא	היה	יהיה	
היא	הייתה	תהיה	
אנחנו	היינו	נהיה	
אתם	הייתם	תהיו	
אתן	הייתן		
הם	היו	יהיו	
הן			

ה. כותבים את נטיית הפועל לפי הגוף, הזמן ושם הפועל, ומתרגמים

גוף	זמן	שם פועל	פועל	תרגום
אתם	הווה	לרצות	רציתם	
אני	עבר	להיות		
אנחנו	עתיד	לראות		
הוא	עתיד	לשחות		
הם	עבר	לבכות		
אתה	עבר	לעשות		
הן	עתיד	לבנות		
אתן	עבר	לענות		
את	עתיד	לעלות		
היא	עבר	לשתות		
אנחנו	עבר	להיות		
אתה	הווה	לקנות		
הן	הווה	לשחות		
הוא	עתיד	לעלות		
הם	עבר	לראות		
אני	עתיד	לבכות		
אתם	עתיד	לענות		
את	עבר	לעשות		
אתן	עבר	לרצות		
היא	הווה	לבנות		

תרגיל 7

מילים חדשות: חורף וקיץ

- מצגת: מילים חדשות - חורף וקיץ.

קוראים בקול את המילים החדשות שבטבלה, תוך כדי הצגת המצגת, הכוללת תמונות הממחישות את אוצר המילים לפי הסדר בטבלה. התלמידים כותבים תרגום בערבית למילים בטבלה. להסבר על 'השימוש במצגת בהקניית מילים חדשות' ראו: דרכי ההוראה והלמידה.

תרגיל 7

מילים חדשות: חורף וקיץ

קוראים את המילים וכותבים תרגום בערבית

חורף	תרגום	קיץ	תרגום
בגדי חורף		בגדי קיץ	
מכנסיים ארוכים		מכנסיים קצרים	
חולצה ארוכה		חולצה קצרה	
סוודר		גופייה	
מעיל		חצאית	
שמלת חורף		שמלת קיץ	
נעליים		סנדלים	
מגפיים		כפכפים	
כובע צמר		כובע שמש	

	בגד ים		צעף
	משקפי שמש		גרביים
	מגבת חוף		כפפות
	שמשייה		מטריה

תרגיל 8

סרטון: תחזית מזג האוויר

- קישור לסרטון ב - YouTube : <https://youtu.be/znk6GnmgNF0?t=80>

- א. צופים בסרטון : תחזית מזג האוויר / בלי סודות. בחוברת לתלמיד יש הפנייה לסרטון בקוד QR.
- ב. מבקשים מהתלמידים לכתוב תרגום לערבית של מילים מהסרטון : חזאי, מעונן חלקית.
- ג. התלמידים מסדרים את המשפטים לפי הסדר בסרטון. להלן הפתרון :

7	החזאי אומר : היום יהיה יום שמש והפסקות גשם, או יום גשם והפסקות שמש.
9	יש היום שלג.
5	החזאי אומר : היום יהיה יום גשם.
3	חני הולכת לטייל כי יש יום שמש.
4	החזאי שומע רעמים ורואה ענן שחור.
1	חני שואלת : מה יהיה מזג האוויר היום?
8	החזאי נותן לחני חצי מטריה כי יהיה היום מעונן חלקית.
2	החזאי אומר : היום יהיה יום שמש.
6	חני לובשת מעיל.

סרטון: תחזית מזג האוויר

א. צופים בסרטון: תחזית מזג האוויר / בלי סודות

ב. כותבים תרגום בערבית למילים מהסרטון:

• חזאי _____

• מעונן חלקית _____

ב. מסדרים את המשפטים לפי הסדר בסרטון

החזאי אומר: היום יהיה יום שמש והפסקות גשם, או יום גשום והפסקות שמש.	
יש היום שלג.	
החזאי אומר: היום יהיה יום גשום.	
חני הולכת לטייל כי יש יום שמש.	
החזאי שומע רעמים ורואה ענן שחור.	
חני שואלת: מה יהיה מזג האוויר היום?	
החזאי נותן לחני חצי מטריה, כי יהיה היום מעונן חלקית.	
החזאי אומר: היום יהיה יום שמש.	
חני לובשת מעיל.	

תרגיל 9

שם תואר : צבעים

א. קוראים בקול את שם הצבע בטבלה ומתרגמים. התלמידים כותבים תרגום בערבית, ומשלימים את הנטייה בטבלה. מדגישים שבנטיית הצבעים ורוד, אדום, כתום, צהוב, ירוק, כחול וסגול, צורות הנטייה שונות מצורת היחיד זכר. בצורות הנטייה יש תנועה u אחרי האות השנייה של השורש, ובאות השלישית יש דגש קל (רלוונטי רק לצבע 'צהוב'). לאחר מכן, התלמידים קוראים בקול את הנטייה של כל הצבעים.

ב. כותבים בטבלה משפטים עם שמות העצם : עצים, שמיים, דם, אדמה, גבינה, תפוז, פרח, שמש, עננים, קפה, ושמות הצבעים שבטבלה. לדוגמה : הקפה שחור.

ג. התלמידים כותבים שמות תואר לבגדים בצורה המתאימה, עם או בלי ה' היידוע. הם יכולים להשתמש בצבעים או בשמות התואר מתרגיל 2 – חם, קר, נעים, נמוך, גבוה, חזק, ארוך, קצר. מדגישים שהם צריכים לבחור שם תואר שמתאים למשמעות המשפט.

תרגיל 9 שמות תואר : צבעים

א. קוראים את שם הצבע, כותבים את התרגום בערבית ואת הנטייה

תרגום	יחיד	יחידה	רבים	רבות
	שחור	<i>ne/כה</i>	<i>ne/ר'ם</i>	<i>ne/רות</i>
	אפור			
	לבן			
	חום			
	ורוד			
	אדום			

			כתום	
			צהוב	
			ירוק	
			כחול	
			סגול	

ב. כותבים בטבלה משפטים עם שמות עצם וצבעים

עצים שמיים דם אדמה גבינה תפוז פרח שמש עננים קפה

שחור	הקפה שחור.
אפור	
לבן	
חום	
ורוד	
אדום	
כתום	
צהוב	
ירוק	
כחול	

ג. כותבים שמות תואר לבגדים בצורה המתאימה, עם או בלי ה' היידוע

1. בחורף אני לובשת חולצות _____ ומכנסיים _____.
2. בשלג אני שם את הצעיף _____ ואת המעיל _____.
3. בקיץ אני נועל נעליים או מגפיים _____.
4. בחורף אני חובש את כובע הצמר _____.
5. בים אני חובשת על הראש כובע שמש _____.
6. ביום גשם אני יוצא לרחוב עם המטריה _____.
7. בבריכה אני לובש את בגד הים _____.
8. בקיץ אני לובשת גופיות או חולצות _____.

תרגיל 10

מילות השאלה: איזה? איזו? אילו?

א. התלמידים כותבים תשובות לשאלות. מסבירים שמילת היחס ב' יכולה להצטרף למילות השאלה: באיזה? באיזו? באילו? כאשר שואלים על מקום (באיזו כיתה אתה לומד?), זמן (באיזה יום אתה הולך לים?) או מכשיר (באילו צבעים אתה מצייר?). לאחר מכן התלמידים קוראים בקול את השאלות ואת התשובות.

ב. התלמידים כותבים שאלות לתשובות עם מילות השאלה: איזה? איזו? אילו? ולאחר מכן קוראים בקול את השאלות ואת התשובות.

תרגיל 10

מילות השאלה: איזה? איזו? אילו?

א. כותבים תשובות לשאלות

1. איזה מעיל יש לך? *איזו מעיל יש לך?*
2. איזו חולצה אתה לובש ביום חם?
3. אילו חולצות לובשים בחורף?

4. איזה   כובע   חובשים   בקיץ?

_____

5. איזו   גבינה   את   אוהבת?

_____

6. אילו   תפוחים   אתה   אוהב?

_____

7. באיזה   חודש   יש   מזג   אוויר   קר?

_____

8. באיזו   עונה   לובשים   בגד   ים?

_____

ב. כותבים שאלות לתשובות עם מילות השאלה: איזה? איזו? אילו?

1. _____? אני אוכל בננה צהובה.

2. _____? אני לובשת גופייה ביום חם.

3. _____? בחורף יש טמפרטורות

נמוכות.

4. _____? יש בחוץ רוח חזקה.

5. _____? יש לי כובע צמר חם.

6. _____? באילת יש טמפרטורות

גבוהות.

7. _____? בעונת האביב יש פרחים.

8. _____? הולכים לים בימי קיץ

חמים.

תרגיל 11

מילים חדשות: שיעון

- מצגת: מילים חדשות – שיעון.

א. קוראים ומתרגמים את המילים שבטבלה תוך כדי שימוש בתמונות שבמצגת. התלמידים כותבים תרגום בערבית בטבלה. מלמדים את התלמידים באמצעות המצגת איך אומרים את השעה כשמדובר ברבע או בחצי שעה: שתיים וחצי, שתיים ורבע, רבע לשתיים.

מה השעה? באיזו שעה? מתי?

- ב. התלמידים קוראים בקול שאלות ותשובות על השעה.
- ג. התלמידים כותבים בטבלה במילים מה השעה, ולאחר מכן קוראים את השאלות והתשובות.
- ד. התלמידים מציירים שיעון עם השעה הנכונה.

תרגיל 11

מילים חדשות: שיעון

א. קוראים את המילים וכותבים תרגום בערבית

שעון	שעה	דקה	שנייה	חצי	רבע
בוקר	צהריים	אחרי צהריים		ערב	לילה

מה השעה? באיזו שעה? מתי?

ב. קוראים מה השעה

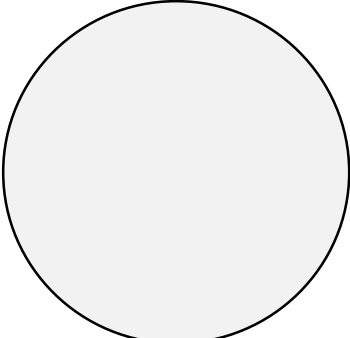
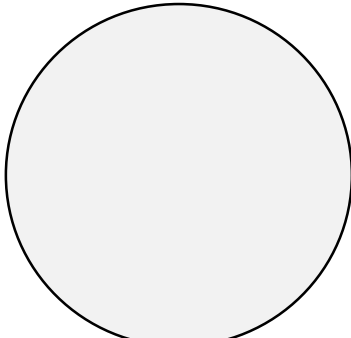
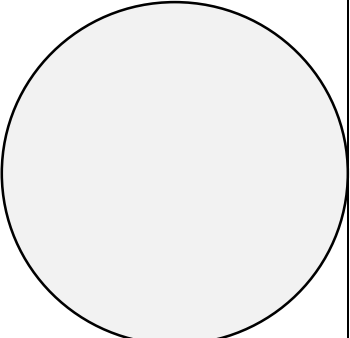
השעה	שאלה	תשובה
8:00	מה השעה?	השעה שמונה בבוקר
8:30	אתה יודע מה השעה?	השעה שמונה וחצי
8:15	יש לך שעון? אז מה השעה?	השעה שמונה ורבע
7:45	מה השעה עכשיו?	השעה רבע לשמונה
8:05	מי יודע מה השעה?	השעה שמונה וחמישה
7:55	באיזו שעה יש אוטובוס?	בשעה חמישה לשמונה
8:10	מתי יש רכבת לירושלים?	בשעה שמונה ועשרה
7:50	באיזו שעה יוצאים לטיול?	בשעה עשרה לשמונה
8:37	אתה יודע אולי מה השעה?	השעה שמונה שלושים ושבע
20:00	מה השעה?	השעה שמונה בערב

ג. כותבים במילים מה השעה

השעה	שאלה	תשובה
7:23	מה השעה?	
10:05	אתה יודע מה השעה?	
17:30	יש לך שעון? אז מה השעה?	
22:55	מה השעה עכשיו?	
24:45	מי יודע מה השעה?	
16:00	באיזו שעה יש שיעור?	

	מתי יש רכבת לחיפה?	14:15
	באיזו שעה הולכים הביתה?	5:50
	אתה יודע אולי מה השעה?	15:24
	מה השעה?	13:10

ד. מציירים שעון עם השעה הנכונה

רבע לעשר	שלוש שלושים וחמש	ארבע ועשרה

תרגיל 12

מילים חדשות: תאריך, ימי השבוע, שמות החודשים

קוראים ומתרגמים את המילים שבטבלאות לערבית. התלמידים כותבים תרגום בערבית.

צורת הזוגי למילים של זמן

מסבירים שבעברית יש צורת זוגי אבל היא לא אוטומטית כמו בערבית. משתמשים בה בעיקר במילים של זמן, כמו המילים שבטבלה. התלמידים כותבים את תרגום צורות הזוגי בטבלה.

תרגיל 12

קוראים את המילים וכותבים תרגום בערבית

מילים חדשות: תאריך

תאריך	שנה	חודש	שבוע	יום

מילים חדשות: ימי השבוע

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת

מילים חדשות: שמות החודשים

ינואר	פברואר	מרץ	אפריל	מאי	יוני
יולי	אוגוסט	ספטמבר	אוקטובר	נובמבר	דצמבר

צורת הזוגי למילים של זמן

יחיד	רבים	צורת הזוגי	תרגום לצורת הזוגי
שעה	שעות	שעתיים	
יום	ימים	יומיים	
שבוע	שבועות	שבועיים	
חודש	חודשים	חודשיים	
שנה	שנים	שנתיים	

תרגיל 13

בניין פעל גזרת השלמים: עבר, הווה, שם פועל, שם פעולה

- מצגת – בניין פעל שלמים (יש להכין מצגת בדומה למצגת שביחידה הראשונה, תרגיל 12).

א. מלמדים את שמות הפועל שבטבלה באמצעות המצגת: מציגים תמונה, קוראים בקול ומתרגמים. התלמידים כותבים את התרגום בערבית בטבלה. להסבר על השימוש במצגת בהקניית מילים חדשות ראו: דרכי ההוראה והלמידה.

ב. קוראים את נטיית שם הפועל 'לסגור': עבר, הווה, שם פעולה. מדגישים שזאת הנטייה הרגילה, ומדגישים את המאפיינים הצורניים של הנטייה, בכתובה ובהגייה.

ג. קוראים את נטיית שם הפועל 'לשאול'. מדגישים את שינויי התנועות בצורות הרבים בזמן הווה, בגלל ע' הפועל א' שבשורש (ש.א.ל). מסבירים שכאשר ע' הפועל היא גרונית (א, ה, ח, ע) התנועה שלפני ע' הפועל בצורות הרבים בזמן הווה משתנה לתנועת a. מבקשים מהתלמידים להטות בעל פה את הפועל לאהוב (ע' הפועל ה') ואת הפועל לנעול (ע' הפועל ע').

ד. קוראים את נטיית שם הפועל 'לשכוח'. מדגישים את שינויי התנועות בשם הפועל, ובנטיית היחיד בזמן הווה, עקב ל' הפועל הגרונית. מסבירים שכאשר ל' הפועל גרונית (א, ה, ח, ע) התנועה שלפני ל' הפועל והתנועה שאחריה משתנות לתנועת a בנטיית היחידה בזמן הווה, ובנטיית היחיד ובשם הפועל יש תנועת a לפני ל' הפועל. מבקשים מהתלמידים להטות בעל פה את הפעלים: לשמוע, לנסוע.

ה. התלמידים כותבים בטבלה את נטיית הפועל לפי: הגוף, הזמן ושם הפועל, ומתרגמים לערבית. לאחר מכן בודקים ביחד את הפעלים.

תרגיל 13

בניין פעל גזרת השלמים: עבר, הווה, שם פועל, שם פעולה

א. כותבים תרגום בערבית לשם הפועל

לסגור	ללבוש	לשאול	לנעול	לחלום	לחבוש
לעמוד	לעצור	לומר	לשכוח	לשמוע	לנסוע

ב. קוראים את נטיית שם הפועל 'לסגור'

הגופים	עבר	הווה	שם פעולה
אני	סגרתי	סוגר / סוגרת	סגירה
אתה	סגרת	סוגר	
את	סגרת	סוגרת	
הוא	סגר	סוגר	
היא	סגרה	סוגרת	
אנחנו	סגרנו	סוגרים / סוגרות	
אתם	סגרתם	סוגרים	
אתן	סגרתן	סוגרות	
הם	סגרו	סוגרים	
הן		סוגרות	

ג. קוראים את נטיית שם הפועל 'לשאול'

הגופים	עבר	הווה	שם פעולה
אני	שאלתי	שואל / שואלת	שאילה
אתה	שאלת	שואל	
את	שאלת	שואלת	
הוא	שאל	שואל	
היא	שאלה	שואלת	
אנחנו	שאלנו	שואלים / שואלות	
אתם	שאלתם	שואלים	
אתן	שאלתן	שואלות	
הם	שאלו	שואלים	
הן		שואלות	

ד. קוראים את נטיית שם הפועל 'לשכוח'

גופים	עבר	הווה	שם פעולה
אני	שכחתי	שוכח / שוכחת	שיכחה
אתה	שכחת	שוכח	
את	שכחת	שוכחת	
הוא	שכח	שוכח	
היא	שכחה	שוכחת	
אנחנו	שכחנו	שוכחים / שוכחות	
אתם	שכחתם	שוכחים	
אתן	שכחתן	שוכחות	
הם	שכחו	שוכחים	
הן		שוכחות	

ה. כותבים את נטיית הפועל לפי הגוף, הזמן ושם הפועל, ומתרגמים

גוף	זמן	שם פועל	פועל	תרגום
אתם	הווה	לומר	אמרתם	
אני	עבר	לכתוב		
אנחנו	עבר	לסגור		
הוא	הווה	ללבוש		
הם	הווה	ללמוד		
אתה	עבר	לשאול		
הן	עבר	לנעול		
אתן	הווה	לחלום		
את	הווה	לחבוש		
היא	עבר	לעמוד		

		לשכוח	עבר	אנחנו
		לעצור	הווה	אתה
		לשמוע	הווה	הן
		לנסוע	עבר	הוא
		לקרוא	עבר	הם
		לפתוח	עבר	אני
		לגמור	הווה	היא
		לחשוב	עבר	את
		לשכוח	עבר	אתן
		לשמוע	עבר	אתם

תרגיל 14

בלי סודות: הטיול לירושלים

א. רואים את הסרטון : הטיול לירושלים

ב. כותבים תרגום בערבית למילים מהסרטון

• שער _____

• שרשרת _____

ג. מסדרים את המשפטים לפי הסדר בסרטון

נתן שכח משהו חשוב.	
נתן שואל : סליחה מה השעה?	
נתן שכח שער.	
נתן שכח שהטיול לירושלים היה לפני שבוע.	
נתן שכח שרשרת.	
השעה שלוש.	
נתן שכח שעון.	
נתן אומר שלום לחברים.	

טקסט: הסיפור על האיש הירוק

• קישור ל – YouTube : <https://youtu.be/BgSOcqaecCE?t=115>

- א. שומעים וקוראים את הסיפור על האיש הירוק. חוזרים שוב על חוקי ההתאמה בין שם עצם לשם תואר במין, במספר וביידוע באמצעות דוגמאות מהטקסט. בחוברת לתלמיד יש הפנייה לסיפור באמצעות קוד QR.
- ב. התלמידים כותבים את הסיפור על האיש הצהוב. עליהם לכתוב את שם התואר 'צהוב' בנטייה המתאימה, עם או בלי ה' היידוע.

תרגיל 15 - טקסט: הסיפור על האיש הירוק

א. שומעים וקוראים את הסיפור על האיש הירוק

הסיפור על האיש הירוק / הכבש השישה עשר

מילים: יהונתן גפן   לחן: יוני רכטר

היה היה פעם, בעיר ירוקה, גר לו איש אחד, איש ירוק.

האיש הירוק גר בבית ירוק עם דלת ירוקה וחלונות ירוקים.

הייתה לו אישה ירוקה ושני ילדים ירוקים,

ובלילות הוא היה ישן במיטה הירוקה שלו, וחולם חלומות ירוקים,

ירוקים.

יום אחד קם האיש הירוק בבוקר ירוק,

נעל נעליים ירוקות, לבש חולצה ירוקה ומכנסיים ירוקים.

על ראשו חבש כובע ירוק, ויצא החוצה.

האיש הירוק נכנס לאוטו הירוק שלו,

ונסע בכביש הירוק במהירות ירוקה.

מצד אחד של הכביש ראה האיש ים ירוק,

ומצד שני המון פרחים ירוקים.

זה היה יום יפה, והאיש הירוק שמח, שר שירים ירוקים,

ועישן סיגריה ירוקה עם עשן ירוק.

ואז ראה האיש הירוק שעל שפת הכביש עומד איש כחול.

האיש הירוק עצר את האוטו הירוק שלו, ושאל את האיש הכחול:

"היי איש כחול, מה אתה עושה פה?"

"אני?" אמר האיש הכחול. "אני מסיפור אחר."

ב. כותבים את הסיפור על האיש הצהוב

הסיפור על האיש הצהוב

היה היה פעם, בעיר _____, גר לו איש אחד, איש _____.
האיש _____ גר בבית _____ עם דלת _____ וחלונות
_____.

הייתה לו אישה _____ ושני ילדים _____,
ובלילות הוא היה ישן במיטה _____ שלו, וחולם חלומות _____.
יום אחד קם האיש _____ בבוקר _____,
נעל נעליים _____, ולבש חולצה _____ ומכנסיים _____.
על ראשו חבש כובע _____, ויצא החוצה.
האיש _____ נכנס לאוטו _____ שלו,
ונסע בכביש _____ במהירות _____.
מצד אחד של הכביש ראה האיש ים _____,
ומצד שני המון פרחים _____.
זה היה יום יפה, והאיש _____ שמח, שר שירים _____,
ועישן סיגריה _____ עם עשן _____.

ואז ראה האיש _____ שעל שפת הכביש עומד איש אפור
האיש _____ עצר את האוטו _____ שלו, ושאל את האיש האפור:

"היי איש אפור, מה אתה עושה פה?"

"אני?" אמר האיש האפור. "אני מסיפור אחר."

תרגיל 16

בניין פעל גזרת השלמים: עתיד אפעול / אפעל מצגת: בניין פעל שלמים

א. מסבירים שבקבוצת הפעלים שבבניין פעל גזרת השלמים יש שתי צורות לנטיית העתיד: אפעול או אפעל. אפעול היא הנטייה הרגילה. לאחר מכן, קוראים את נטיית העתיד של הפועל לסגור במשקל אפעול. אפעל היא נטיית עתיד של פעלים עם ע' הפועל (האות השנייה של השורש) או ל' הפועל (האות השלישית של השורש) גרונית (א, ה, ח, ע). קוראים את נטיית העתיד של הפועל לפתוח במשקל אפעל. מדגישים שההבדלים בין שתי נטיות העתיד (אפעול – עם ו', אפעל – בלי ו') הם רק בגופים ללא הסופיות בעתיד: אני, אתה, הוא, היא, אנחנו. מציינים כי קיימים גם מספר פעלים ללא אותיות גרוניות בנטיית אפעל: ללמוד, ללבוש, לשכב, לגדול, לקטון, לרכוב.

ב. מסבירים לתלמידים שגם לפעלים במשקל אפעל וגם לפעלים במשקל אפעול יש ו' בשם הפועל בין ע' הפועל ל – ל' הפועל. לאחר מכן, התלמידים כותבים בטבלה את שם הפועל של על פי הפועל בעתיד.

ג. התלמידים כותבים את הפועל בצורה המתאימה לגוף בעתיד: אפעול / אפעל, ומתרגמים לערבית.

תרגיל 16 בניין פעל גזרת השלמים: עתיד אפעול / אפעל

א. קוראים את נטיית העתיד של הפעלים לסגור / לפתוח

הגופים	עתיד אפעול: לסגור	עתיד אפעל: לפתוח
אני	אסגור	אפתח
אתה	תסגור	תפתח
את	תסגרי	תפתחי
הוא	יסגור	יפתח
היא	תסגור	תפתח
אנחנו	נסגור	נפתח
אתם	תסגרו	תפתחו
אתן		
הם	יסגרו	יפתחו
הן		

ב. כותבים את שם הפועל של הפעלים בעתיד

הגופים		פעלים אפעול		פעלים אפעל
אני	אסגור		ישכח	
אתה	תכתוב		תשמע	
הוא	יגמור		נקרא	
היא	תחלום		אשאל	
אנחנו	נחבוש		תנעל	
אני	אעמוד		אלבש	
אתה	תעצור		תלמד	

ג. כותבים את הפועל בצורה המתאימה לגוף בעתיד, ומתרגמים

הגוף	שם פעול	עתיד	תרגום
אני	לשאול	<i>fkek</i>	
הן	לכתוב		
אתה	ללבוש		
אתם	לעצור		
הוא	לגמור		
אנחנו	לנעול		
היא	לשמוע		
את	לחבוש		
אני	לפתוח		

		לשכוח	הם
		לקרוא	את
		ללמוד	אתן
		לעמוד	היא
		ללבוש	אנחנו
		לסגור	הוא
		ללמוד	אתה

תרגיל 17

צירופים סתמיים עם שמות פועל

א. קוראים את המילים ומתרגמים לערבית. התלמידים כותבים תרגום בערבית בטבלה.

מה לעשות ביום שרב?

- ב. קוראים צירופים סתמיים עם שם פועל
- ג. כותבים מה לעשות ביום שלג
- ד. קוראים את תחזית מזג האוויר ליום שרב. תלמידים חזקים יכולים לקרוא את הכתבה המקורית.

• קישור לכתבה המקורית: <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4661553,00.html>

תרגול נוסף

- מצגת: צירופים סתמיים עם שם פועל

מציגים לתלמידים את המצגת ושואלים אותם מה אסור ומה מותר לעשות לפי השלט או התמרור. אם יש צורך מלמדים אותם שמות פועל חדשים.

צירופים סתמיים עם שמות פועל

א. קוראים את המילים וכותבים תרגום בערבית

אסור	מותר	אפשר	אי אפשר	כדאי	צריך

מה לעשות ביום שרב?

ב. קוראים צירופים סתמיים עם שם פועל

1. אסור לעשות ספורט בשעות היום.
2. מותר לעשות ספורט בערב או בלילה.
3. אפשר לשחות בים או בבריכה.
4. אי אפשר לעשות סקי בחרמון.
5. כדאי ללבוש בגדים קצרים ולנעול סנדלים.
6. צריך לשתות הרבה מים.
7. כדאי לשתות שתייה קרה ולא שתייה חמה.
8. צריך לנח במקום קר, בלי שמש.
9. אפשר לחלום על ימים קרים יותר.

ג. כותבים מה לעשות ביום שלג

1. אסור *לנסוע בכבישים.*

2. אסור

---

3. מותר

---

4. אפשר

---

5. אי אפשר

---

6. כדאי

---

7. צריך

ד. קוראים את תחזית מזג האוויר ליום שרב

שרב כבד: היום 42 מעלות בתל אביב

מעובד על פי הכתבה: 'שרב כבד: היום 42 מעלות בתל אביב', ynet, 27.05.2015

היום הטמפרטורות יהיו גבוהות מאוד ויהיה שרב עם רוח חמה. יהיו ארבעים ושתיים מעלות בתל אביב, ארבעים מעלות בחיפה ושלושים ושבע מעלות בירושלים. גם בלילה יהיה חם מאוד. מחר בבוקר מזג האוויר יהיה קר יותר, ובסוף השבוע יהיה גשם, והטמפרטורות יהיו נמוכות מהרגיל לעונה. היום צריך לנוח במקום קר בלי שמש, ולשתות שלושה ליטרים של מים ביום. כדאי לשתות שתייה קרה ולא שתייה חמה, ואסור לעשות ספורט בשעות היום.

תרגיל 18

קוראים את המשפטים ומסבירים באמצעותם על מילת השעבוד ש...: המילית ש... יכולה לבוא אחרי פעלים (פסוקית מושא), בדרך כלל אחרי פעלים הקשורים לראש – לשמוע, לראות, לחשוב, לומר וכדומה, אחרי שמות עצם (פסוקית לוואי) וגם אחרי מילים אחרות כמו 'מזל' או שמות תואר כמו 'טוב' (פסוקית נושא). חשוב להדגיש שהמילית ש... תתורגם באופן שונה לערבית כאשר היא באה אחרי שם עצם, וכאשר היא באה אחרי פועל.

המילית ש... אחרי פועל

1. אני חושב שבשנה הבאה החורף יהיה קר יותר.
2. אני יודע שאת לא אוהבת את החורף.
3. החזאי אמר שהיום יהיה קר.
4. שמעתי שמחר יהיה חם.
5. קראתי שהטמפרטורות יעלו.
6. ראיתי שיוסף לבש היום מכנסי ג'ינס.

המילית ש... אחרי שם עצם

1. לבשתי את החולצה שקניתי אתמול בחנות הבגדים.
2. איפה המכנסיים שהיו פה לפני שנייה?
3. עכשיו אני נועלת את הנעליים שאחותי הגדולה נעלה לפני שנתיים.
4. אני לא מוצא את משקפי השמש שקניתי בשנה שעברה.

המילית ש... אחרי מילים שונות

1. מזל שהייתה לי מטריה. כל היום ירד גשם.
2. איזה כיף שהשמש זורחת.
3. טוב שבאת הביתה.
4. חבל שלא באתם למכירת סוף העונה בחנות הבגדים.

תרגיל 19

מסבירים לתלמידים על מילות קישור של זמן באמצעות המשפטים שבטבלה. מדגישים את ההבדל בשימוש בין שלוש הקבוצות של מילות הזמן. מבקשים מכל תלמיד לכתוב שלושה משפטים עם מילות זמן מכל אחת מהקבוצות.

תרגיל 19

קוראים את מילות הקישור של זמן ואת המשפטים

מילות קישור של זמן לפני שם עצם מיוחד

מילת הקישור	דוגמה למשפט
לפני ה...	שמעתי את התחזית ברדיו לפני הטיול.
אחרי ה...	אחרי הקיץ יבוא הסתיו.
במהלך ה...	במהלך החורף, קר מאוד בהרי ירושלים.
במשך ה...	בקיץ חם מאוד במשך היום, ונעים במשך הלילה.

מילות קישור של זמן לפני משפט

מילת הקישור	דוגמה למשפט
לפני ש...	ביום גשם אני לוקח מטריה לפני שאני יוצא מהבית.
אחרי ש...	אחרי שנגרוב גרביים, ננעל נעליים.
כש...	כאשר יורד שלג וקר מאוד, אנחנו חולמים על חום הקיץ.
כאשר	כאשר יש שרב, אנחנו חולמים על קור ועל גשם.
בזמן ש....	בחורף, בזמן שבירושלים יורד שלג, באילת שוחים בים.

מילות קישור של זמן בין שני משפטים

מילת הקישור	דוגמה למשפט
לפני כן	נעלתי מגפיים. לפני כן לבשתי מעיל.
אחרי כן	לבשתי מעיל. אחרי כן חבשתי כובע צמר.
באותו זמן	אתמול טיילתי בגשם. באותו זמן אתם שיחקתם בבית.

תרגיל 20

טקסט מסכם 1: עונות השנה

- מצגת: סיכום אוצר מילים עונות השנה.
- קישור לערך 'עונות השנה' באנציקלופדיית ynet
<http://www.ynet.co.il/Ext/Comp/ArticleLayout/CdaArticlePrintPreview/0,2506,L-3388056,00.html>

לפני הקריאה מנהלים שיחה קצרה בנושא: עונות השנה, תוך כדי שימוש באוצר המילים שנלמד ביחידה ובאוצר המילים החדש שנמצא בטקסט. מתחילים את השיחה מהתמונות ועוברים לשיחה חופשית.

לאחר השיחה, התלמידים קוראים את הטקסט ברמה המתאימה להם, ועונים על השאלות בכתב. בסוף הקריאה הראשונה יש לוודא שהתלמידים יודעים את משמעות המילים החדשות שנמצאות בטבלה בסוף הטקסט. תלמידים חזקים מאוד יכולים לקרוא את הטקסט המקורי. קישור לטקסט המקורי נמצא גם בחוברת לתלמיד באמצעות קוד QR.

עונות השנה (1)

מעובד על פי הערך: 'עונות השנה', אנציקלופדיית ynet

בחודשי הקיץ, כשחם מאוד, אנחנו חולמים על גשם ועל קור של חורף, ובחורף, כשהטמפרטורות נמוכות, אנחנו רוצים את החום של הקיץ. מזל גדול שבישראל יש עונות שנה.

עונות השנה הן ארבעה חלקים של השנה. בישראל יש ארבע עונות: אביב, קיץ, סתיו, וחורף, ובכל עונה יש מזג אוויר שונה. לדוגמה, הקיץ הוא העונה החמה, והחורף הוא העונה הקרה.

בני האדם חיים לפי עונות השנה. בקיץ שוחים בים ובבריכה, ובחורף הולכים בגשם עם מטריה. בחורף לובשים מעיל וסוודר, ובקיץ לובשים בגד ים וגופייה. יש מאכלים של קיץ כמו גלידה קרה, ומאכלים של חורף כמו מרק חם.

גם בעלי החיים חיים לפי העונות. לדוגמה, הדובים ישנים במשך כל חודשי החורף, והציפורים עפות ממקום למקום לפי מזג האוויר. בחורף הן עפות לארצות חמות, ובקיץ הן חוזרות לארצות הקרות.

לא בכל מקום בעולם יש ארבע עונות. בארצות כמו קולומביה או אקוודור, יש רק עונה אחת במשך כל השנה. בעונה הזאת יש גם שמש וגם גשם, וכל חודשי השנה יש בערך אותן טמפרטורות.

מילים חדשות

שם עצם	שם תואר	פועל	אחר
חלקים			בערך
בני אדם			אותן טמפרטורות
בעלי חיים			
דובים			
ציפורים			

שאלות

1. על מה חולמים בקיץ?

---

2. מה אנחנו רוצים בחורף?

---

3. מה השמות של ארבע עונות השנה?

---

4. מה בני האדם עושים בקיץ?

---

5. מה בעלי חיים (דובים וציפורים) עושים בחורף?

---

6. נכון או לא נכון?

- בארצות קו המשווה יש גשם רק בחורף.
- באקוודור הטמפרטורות ביולי הן כמו הטמפרטורות בינואר.

עונות השנה (2)

מעובד על פי הערך: 'עונות השנה', אנציקלופדיית ynet

בחודשי הקיץ, כשהשמש בשמיים וחם מאוד, אנחנו חולמים על גשם ועל קור של חורף. בחורף, כשהשמיים אפורים והטמפרטורות נמוכות, אנחנו רוצים את החום של הקיץ. איזה מזל שבישראל עונות השנה מתחלפות. עונות השנה הן ארבעה חלקים של השנה. בישראל יש ארבע עונות: אביב, קיץ, סתיו, וחורף. בכל עונה יש בערך שלושה חודשים, ובכל אחת מהעונות יש מזג אוויר שונה. בדרך כלל הקיץ הוא העונה החמה, החורף הוא העונה הקרה, האביב הוא עונת מעבר בין החורף לקיץ, והסתיו הוא עונת מעבר בין הקיץ לחורף.

בני האדם חיים לפי עונות השנה. יש דברים שעושים בקיץ, כמו לשחות בים או בבריכה, ויש דברים שעושים בחורף, כמו ללכת בגשם עם מטריה. יש בגדי חורף כמו מעיל וסוודר, ויש בגדי קיץ כמו בגד ים וגופייה, ויש אפילו מאכלים שמתאימים לכל עונה בשנה, כמו גלידה קרה ביום חם, או מרק חם ביום קר.

גם בעלי החיים והצמחים חיים לפי העונות. יש פירות של קיץ כמו אבטיח ופירות של חורף כמו תפוז. יש בעלי חיים שישנים במשך כל חודשי החורף, כמו הדובים, ויש בעלי חיים שנודדים ממקום למקום לפי מזג האוויר. לדוגמה, הציפורים עפות לארצות חמות בחורף, וחוזרות לארצות הקרות בקיץ.

לא בכל מקום בעולם יש ארבע עונות. בקוטב הצפוני ובקוטב הדרומי יש רק שתי עונות, חורף וקיץ. חצי שנה יש חורף ומזג האוויר קר, וחצי שנה

יש קיץ ומזג האוויר חם יותר. בכל חודשי החורף יש בקוטב חושך, כמו לילה אחד ארוך, ובכל חודשי הקיץ יש בקוטב אור, כמו יום אחד ארוך. בארצות קו המשווה, כמו קולומביה או אקוודור, יש רק עונה אחת במשך כל השנה. בעונה הזאת יש גם שמש וגם גשם, ואין כמעט הבדל בטמפרטורות בין חודשי השנה.

מילים חדשות

שם עצם	שם תואר	פועל	אחר
עונת מעבר	שונה	מתחלפות	כמעט
בעלי חיים	צפוני	מתאימים	אפילו
צמחים	דרומי	נודדים	
דובים			
ציפורים			
קוטב			
חושך			
אור			
קו המשווה			
הבדל			

שאלות

1. על מה אנחנו חולמים בקיץ?

---

2. מה אנחנו רוצים בחורף?

---

3. מה השמות של ארבע עונות השנה?

---

4. מה בני האדם עושים בקיץ?

---

5. מה בעלי החיים (הדובים והציפורים) עושים בחורף?

---

6. כמה חודשים יש בכל עונה?

---

7. נכון או לא נכון?

- בקוטב הצפוני יש רק שתי עונות בשנה.
- בימי החורף בקוטב הדרומי יש אור בבוקר וחושך בלילה.
- יש אבטיח ותפוז כל השנה.
- בארצות קו המשווה יש גשם רק בחורף.
- באקוודור הטמפרטורות ביולי הן כמו הטמפרטורות בינואר.
- בקולומביה בפברואר קר ובאוגוסט חם.
- האביב הוא העונה החמה והסתיו הוא העונה הקרה.

תרגיל 21

שיר: חורף / גידי גוב

• קישור לשיר ב – YouTube : <https://youtu.be/Y5bbt872LA0>

משמיעים לתלמידים את השיר 'חורף' בפעם הראשונה ללא מילים. שואלים אותם אילו מילים הם שמעו בשיר וכותבים על הלוח. קוראים בקול את המילים החסרות בטקסט של השיר שנמצא בחוברת: חורף, גשם, כפפות, מעיל, מגפיים, שלוליות, בוץ, קר, קיץ, שמש, נעים, ומוודאים שכל התלמידים יודעים את משמעותן. משמיעים לתלמידים את השיר פעם נוספת או פעמיים לפי הצורך, והם צריכים לכתוב את המילים החסרות במקום המתאים בשיר. לאחר מכן קוראים את כל השיר בקול. בחוברת לתלמיד יש הפניה לשיר באמצעות קוד QR.

תרגיל 21

שיר: חורף / גידי גוב

שומעים את השיר 'חורף' וכותבים את המילים החסרות:

חורף, גשם, כפפות, מעיל, מגפיים, שלוליות, בוץ, קר, קיץ, שמש, נעים

חורף / גידי גוב

מילים: יואל לרנר   לחן: אבנר קנר

כל הקיץ	נספר פה
הסתובבנו	על ה_____
בין הרים ובין סלעים	שהולך ונעלם
וברכבת	מטריות ו_____
רצנו טסנו	מוציאים מהמחסן
הו מה טוב ומה _____	עכשיו
	כבר לא
עכשיו	נלך לים
רק _____	ונלבש _____ וסוודר חם
ו_____	
אין ברירה הקיץ עוד רחוק	כי חורף
	ה _____ נעלמת בחורף
כי חורף...	ה _____ מטפטף על העורף
	_____, וקר
נספר פה על הקיץ שהולך ונעלם	חורף
	צריך ללבוש _____ כל החורף
	וגשם מטפטף על העורף
	חורף, ו_____

תרגיל 22

טקסט מסכם 2: שיעון קיץ ושיעון חורף

לפני קריאת הטקסט מנהלים שיחה בנושא: שיעון קיץ ושיעון חורף.
יש להכין שאלות לטקסט בדומה לסוג השאלות שבתרגיל 20 ביחידה זו, ובתרגיל 26, ביחידה הראשונה.

שעון קיץ ושעון חורף (1)

בישראל יש שני שעונים: שעון קיץ ושעון חורף. בקיץ הימים ארוכים יותר, ויש יותר שעות אור. אנחנו לא רוצים להדליק אור ולשלם כסף. אנחנו רוצים להשתמש בכל שעות האור שהשמש נותנת לנו בחינם. לכן, בקיץ יש שעון קיץ.

בתחילת הקיץ מזיזים את השעון שעה אחת קדימה. לדוגמה, השעה שבע בערב של שעון החורף הופכת לשעה שמונה בערב בשעון הקיץ. כך, בקיץ בשעה שמונה בערב יש אור בחוץ, ולא צריך להשתמש בחשמל.

בחורף הימים קצרים ואין אור בשעות הערב. אם יהיה שעון קיץ גם בחורף, כשנקום בבוקר יהיה חושך בחוץ. לכן, בתחילת החורף, אנחנו חוזרים לשעון החורף, ומזיזים את השעון שעה אחת אחורה.

מילים חדשות

שם עצם	שם תואר	פועל	אחר
אור		להדליק (את)	קדימה
בחינם		להשתמש (ב)	אם
חשמל		הופכת (ל)	אחורה
		מזיזים (את)	לכן

טקסט מסכם 2

שעון קיץ ושעון חורף (2)

מעובד על פי הערך: 'עונות השנה', אנציקלופדיית ynet

בישראל מחליפים את השעון פעמיים בשנה, בתחילת הקיץ ובתחילת החורף. בקיץ הימים ארוכים יותר, ויש יותר שעות אור. אנחנו רוצים להשתמש בכל שעות האור שהשמש נותנת לנו בחינם, במקום להדליק אור ולשלם כסף.

לכן, בתחילת הקיץ מזיזים את השעון שעה אחת קדימה. לדוגמה, השעה שבע בערב של שעון החורף הופכת לשעה שמונה בערב בשעון הקיץ. כך, בקיץ בשעה שמונה בערב יש עדיין אור בחוץ, ולא צריך להשתמש בחשמל. בחורף, כשהימים קצרים, כבר לא צריך להשתמש בשעון הקיץ. אם יהיה שעון קיץ גם בחורף, כשנקום בבוקר לא תהיה בחוץ שמש ויהיה חושך. לכן, בתחילת החורף, אנחנו חוזרים לשעון החורף, ומזיזים את השעון שעה אחת אחורה.

מילים חדשות

שם עצם	שם תואר	פועל	אחר
בחינם		מחליפים (את)	במקום
חשמל		להשתמש (ב)	קדימה
		להדליק (את)	עדיין
		מזיזים (את)	אם
		הופכת (ל)	אחורה

תרגיל 23

טקסט מסכם 3: הגשם

טקסט זה מובא בחוברת לתלמיד ברמה גבוהה בלבד.
יש להכין שאלות לטקסט בדומה לסוג השאלות שבתרגיל 20 ביחידה זו, ובתרגיל 26, ביחידה הראשונה.

תרגיל 23

טקסט מסכם 3 הגשם (2)

הגשם בא מהעננים. בעננים יש הרבה טיפות מים. כאשר טיפות המים קטנות וקלות מאוד הן נשארות באוויר, ולא יורדות למטה. רק כאשר טיפות המים גדולות וכבדות יותר הן הופכות לטיפות גשם ומטפטפות מהשמיים לאדמה.

בישראל יורד גשם רק בחורף, וכולם מחכים לו במשך חודשים רבים. לכן, בעברית יש שם מיוחד לגשם הראשון שיורד בסתיו: 'היורה', וגם לגשם האחרון שיורד בחורף: 'המלקוש'. באנגליה יורד גשם כמעט כל השנה, ולכן, אין שמות מיוחדים לגשם הראשון ולגשם האחרון.

כמויות הגשם בישראל קטנות ולפעמים הן לא מספיקות. בשנה יורדים כ - 30 מילימטרים של גשם באילת, כ - 1000 מילימטרים של גשם בגולן ובחרמון, ועוד בערך 500 מילימטרים במרכז.

בישראל קוראים לגשמי החורף 'גשמי ברכה', וכולם רוצים שהגשם יבוא. אבל יש ארצות שבהן הגשמים הם סכנה גדולה. לדוגמה, בהודו או בתאילנד יורד הרבה גשם בקיץ וגורם לשיטפונות גדולים. גם בחורף הישראלי לפעמים גשמים יורדים במשך זמן קצר ובכמות גדולה, ואז יש שיטפונות.

מילים חדשות

שם עצם	שם תואר	פועל	אחר
טיפות	קלות	נשאות	כ...
שיטפונות	כבדות	יורד	
כמויות	רבים	מטפטפות	
	מיוחד	מחכים (ל)	
	ראשון	מספיקות	
	אחרון		

תרגיל 24

טקסט מסכם 3: השלג והברד

טקסט זה מובא בחוברת לתלמיד ברמה גבוהה בלבד.
יש להכין שאלות לטקסט בדומה לסוג השאלות שבתרגיל 20 ביחידה זו, ובתרגיל 26, ביחידה הראשונה.

טקסט מסכם 4

השלג והברד (2)

השלג כמו הגשם יורד מהעננים. השלג יורד כאשר קר מאוד בשמיים, וגם קר מספיק על האדמה. הטמפרטורה על האדמה צריכה להיות פחות מאפס מעלות. כאשר הטמפרטורה בענן היא נמוכה מאוד (מינוס 40 מעלות) טיפות המים בענן קופאות והופכות להיות פתיתים קטנים של שלג. כשפתיתי השלג כבדים מספיק, הם נופלים מהענן לאדמה. הברד הוא טיפות גשם שקפאו באמצע הדרך לאדמה. פתיתי השלג קלים והם נופלים לאט. הגשם והברד כבדים יותר מהשלג ולכן הם נופלים לארץ יותר מהר.

בישראל יורד מעט מאוד שלג. השלג יורד בעיקר בהרים הגבוהים, וגם שם רק כמה ימים בחורף. המקום היחיד בארץ שתמיד יש בו שלג בחודשי החורף הוא הר החרמון. לפעמים יורד שלג גם במקומות גבוהים אחרים כמו הרי ירושלים, הרי השומרון או הרי הגליל והגולן. לעיתים רחוקות יורד שלג גם במקומות נמוכים יותר. לדוגמה, בחורף של שנת 1950 ירד שלג בחוף הים בתל אביב.

כשיורד שלג בישראל כולם שמחים. לא הולכים לעבודה או לבית הספר ואפשר לשחק בחוץ, לבנות איש שלג, לעשות מלחמת שלג, או לעשות סקי בחרמון.

מילים חדשות

שם עצם	שם תואר	פועל	אחר
פתיתים	יחיד	קופאות	פחות מ...
אמצע	אחרים	נופלים	בעיקר
דרך			לעיתים רחוקות

לסיום יחידה זו

בירור אישי וקבוצתי שיתופי

9. אילו מילים למדתי ביחידה זו?
10. אילו דברים חדשים למדתי ביחידה זו?
11. מה עניין אותי במיוחד? מה אהבתי?
12. האם מה שלמדתי יעזור לי?
13. האם אוכל להסביר לאחרים את המילים והנושאים שלמדתי?

מה הרגשתי בסיום יחידה זו?

